

การประยุกต์ใช้เทคนิคเดคัมในการประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม
และตรวจสอบผลการใช้เทคนิคผ่านกระบวนการฝึกอบรม

นางสาวศศิธร เขียวกอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-699-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

20 S.P. 2540

117902836

**AN APPLICATION OF THE DACUM TECHNIQUE TO DETERMINE
TRAINING NEEDS ASSESSMENT AND THE TESTING OF ITS RESULTS
THROUGH TRAINING PROCESS**

MISS SASITHORN KIEWKOR

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-699-9

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศศิธร เขียวทอง : การประยุกต์ใช้เทคนิคเดคัมในการประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม และตรวจสอบผลการใช้เทคนิคผ่านกระบวนการฝึกอบรม (AN APPLICATION OF THE DACUM TECHNIQUE TO DETERMINE TRAINING NEEDS ASSESSMENT AND THE TESTING OF ITS RESULTS THROUGH TRAINING PROCESS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุวิมล ว่องวานิช,
อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์, 125 หน้า. ISBN 974-638-699-9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์ใช้เทคนิคเดคัมสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมในองค์กรเอกชน และเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการนำเทคนิคเดคัมไปใช้ในการฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้จัดการแผนก หัวหน้าแผนก และพนักงานของบริษัทที่ทำธุรกิจด้านการขายอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ (1) การประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม ได้แก่ การสำรวจหาสมรรถภาพการทำงานที่ควรพัฒนาด้วยเทคนิคเดคัม ประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมด้วยแบบสอบถามที่อิงข้อมูลจากเทคนิคเดคัมในการสร้างข้อคำถาม จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธีการหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (2) การตรวจสอบความเหมาะสมในการนำเทคนิคเดคัมไปใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม ได้แก่ การประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารเวลา ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการเดคัมโดยใช้แบบสอบถาม และศึกษาความสอดคล้องของข้อมูลโดยการเปรียบเทียบผลที่ได้จากกระบวนการเดคัม ผลการสำรวจของบริษัทโดยใช้แบบสอบถามกับเกณฑ์

ผลการวิจัยพบว่า การสำรวจสมรรถภาพการทำงานที่ควรพัฒนาด้วยเทคนิคเดคัมประกอบด้วย 7 สมรรถภาพ ความต้องการจำเป็นที่มีลำดับความสำคัญสูงสุด คือ การบริหารเวลา นอกจากนี้ยังพบว่าเทคนิคเดคัมมีความเหมาะสมเพราะสามารถหาความต้องการจำเป็นที่แท้จริง ปฏิบัติได้ไม่ยาก รวมทั้งผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการมีความพึงพอใจในการใช้เทคนิค ความต้องการจำเป็นที่ได้จากการประยุกต์ใช้เทคนิคเดคัมมีความสอดคล้องกับเกณฑ์มากกว่าความต้องการจำเป็นที่ได้จากการสำรวจด้วยแบบสอบถามของบริษัท

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์

สาขาวิชา ..... ศึกษาศาสตร์

ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต ..... *ดลิตา*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *รศ. ดร. สุวิมล*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... *ผศ. อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์*

#3971810327 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH
KEY WORD: DACUM TECHNIQUE / TRAINING NEEDS ASSESSMENT

SASITHORN KIEWKOR : AN APPLICATION OF THE DACUM TECHNIQUE TO DETERMINE TRAINING NEEDS ASSESSMENT AND THE TESTING OF ITS RESULTS THROUGH TRAINING PROCESS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SUWIMON WONGWANICH, Ph.D. THESIS CO-ADVISOR : ASSIST. PROF. ARPORN BANGCHAROENPORNONG, 125 pp.
ISBN 974-638-699-9.

The purposes of this research were to study an application of the DACUM technique to determine training needs assessment and the testing of its results through training process. The research sample consisted of managers, heads of departments, and staffs in the telecommunication company. The research procedure consisted of two steps. The first step was the conduct of a training needs assessment process: the identification of competencies needed to be improved by the DACUM technique, training needs assessment survey by questionnaire based on the DACUM technique, priority setting of needs by MDF method. The second step was the study of the appropriateness of the DACUM technique by evaluating the training's results, the opinion of the participants on the DACUM process, and comparing the results obtained from the questionnaire using the DACUM technique and those obtained from questionnaire survey of the company with the criteria. The results of this study were as follows:

The survey of competencies needed to be improved by the DACUM technique included seven competencies. The most critical need was the time management. The research revealed that the application of the DACUM technique to determine training needs assessment was appropriate and practical. Additionally, the DACUM technique was able to bring about real training needs. Furthermore, the participants in the DACUM process were satisfied with this technique. When compared to the criteria, the training needs using the questionnaire based on the DACUM process were more consistent than the training needs surveyed by the company's questionnaire.

ภาควิชา..... ศึกษาศาสตร์.....

สาขาวิชา..... ศึกษาศาสตร์.....

ปีการศึกษา..... 2540.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *Sasithorn Kiewkor*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Suwimon Wongwanich*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... *Arporn Bangcharoenpornong*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช และผู้ช่วยศาสตราจารย์อาภรณ์ บางเจริญพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคนิค ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องในงานวิจัยฉบับนี้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้มีประสบการณ์ทั้งทางวิชาการและทางการใช้ชีวิตซึ่งนับเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยเป็นอย่างมาก

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเชตนิคม ที่กรุณาให้ความรู้ ข้อคิดเห็น และคำแนะนำในการพัฒนาโครงร่างวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการ บ.18 ที่ร่วมพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านทุกระดับทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือพื้นฐานเพื่อการแสวงหาความรู้ในระดับต่าง ๆ

ขอกราบขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณศศิธร โฉจน์ศิริศิลป์ คุณกมนวรรณ พุทธาภิรัตน์ คุณวินัย เจียมวิเศษสกุล คุณดนัย เทียนพุ่ม พิกบ และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่กรุณาสละเวลาในการทำงาน และให้ความร่วมมือด้วยดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณ นายอุบล เล่นวารี ผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร นายวีรสิทธิ์ กิติพิเชษฐสรรค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนพญาไท ตลอดจนคณาจารย์โรงเรียนพญาไททุกท่านที่ให้โอกาสในการลาศึกษาต่อของผู้วิจัยในครั้งนี้

ขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ เจ้าหน้าที่สถาบันวิทยบริการ เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ห้องสมุดศศิรินทร์ ที่ให้ความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลด้วยความเต็มใจ

ขอบพระคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ นิสิตทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณปิยะมาภรณ์ ไชคอวยชัย คุณสายรุ่ง แสงแจ้ง คุณลัดดา คำพลงาม คุณสุดนิสา พูลศิริ และคุณรุ่งทิพย์ ช่างหลิม เพื่อนพระมหาไถ่ศึกษาและเพื่อนชมรม สจม.

นอกจากบุคคลทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้ว วิทยานิพนธ์เล่มนี้ลุล่วงและสำเร็จลงได้เพราะได้รับความช่วยเหลืออย่างดีจากคุณสุวคนธ์ วงศ์ชาธรรม ตลอดจนความห่วงใยและการช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจที่ดีจากบิดา มารดาและครอบครัว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ตอนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็น.....	11
ความหมายของความต้องการจำเป็น.....	11
ประเภทของความต้องการจำเป็น.....	12
ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น.....	13
ขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็น.....	14
ตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม.....	14
ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น	
ในการฝึกอบรม.....	14
ประโยชน์ของการประเมินความต้องการจำเป็น	
ในการฝึกอบรม.....	15
ประเภทของความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม.....	16
ขั้นตอนในการค้นหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม.....	17
เทคนิคที่ใช้ประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม.....	17

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นด้วยเทคนิคเดคัม.....	24
หลักการทั่วไปของกระบวนการเดคัม.....	24
ขั้นตอนของกระบวนการเดคัม.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคเดคัม.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
การประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมโดยใช้เทคนิคเดคัม.....	37
การประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมโดยการสำรวจด้วย แบบสอบถามของบริษัท.....	44
การศึกษาความเหมาะสมจากการประยุกต์ใช้เทคนิคเดคัม.....	46
การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการใช้เทคนิคเดคัม.....	46
การศึกษาความสอดคล้องของข้อมูลจากวิธีต่าง ๆ กับเกณฑ์.....	46
การตรวจสอบผลการประยุกต์ใช้เทคนิคเดคัมผ่านกระบวนการฝึกอบรม....	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม.....	50
ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพที่ควรจะเป็นโดยใช้เทคนิคเดคัม.....	64
ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมที่ได้จาก แบบสอบถามที่อิงข้อมูลจากเทคนิคเดคัม.....	65
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความเหมาะสมจากการประยุกต์ใช้เทคนิคเดคัม.....	73
ผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการใช้เทคนิคเดคัม.....	73
ผลการศึกษาความสอดคล้อง.....	75
ผลการประเมินความตรงของข้อมูล.....	77
ผลการประเมินสมรรถภาพหลังการฝึกอบรม.....	78
5 สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผลการวิจัย.....	84
ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ.....	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะเพื่อการนำเทคนิคเดคัมไปใช้.....	88
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	89
รายการอ้างอิง.....	91
ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
ภาคผนวก ข ผลการทดลองใช้เครื่องมือก่อนลงภาคสนาม.....	119
ภาคผนวก ค ประวัติของผู้ทรงคุณวุฒิในการดำเนินงานวิจัย.....	121
ประวัติผู้วิจัย.....	125

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่	หน้า
1 การเปรียบเทียบวิธีการเก็บข้อมูลรายบุคคลเกี่ยวกับความต้องการ จำเป็นในการฝึกอบรมโดยวิธีการต่าง ๆ	20
2 การเปรียบเทียบวิธีการเก็บข้อมูลรายกลุ่มเกี่ยวกับการประเมินความ ต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมระดับองค์กรโดยวิธีการต่าง ๆ.....	24
3 องค์ประกอบที่ใช้ในการกำหนดคุณภาพของเทคนิคเดคัม.....	32
4 ภาพรวมของการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
5 สมรรถภาพการทำงานที่ควรจะเป็นที่ได้จากการระดมสมองในเทคนิค เดคัม.....	51
6 รายชื่อสมรรถภาพหลักที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดหมู่สมรรถภาพย่อย.....	54
7 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	66
8 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสมรรถภาพที่เป็นจริงกับ สมรรถภาพที่ควรจะเป็นของความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมของ สมรรถภาพเฉพาะด้าน.....	67
9 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสมรรถภาพที่เป็นจริงกับ สมรรถภาพที่ควรจะเป็นของความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมของ สมรรถภาพด้านความสามารถทั่วไปและคอมพิวเตอร์.....	69
10 ผลการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมของสมรรถ- ภาพเฉพาะด้านจากดัชนี MDF.....	70
11 ผลการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมของสมรรถ- ภาพด้านความสามารถทั่วไปและคอมพิวเตอร์จากดัชนี MDF.....	72
12 ความสอดคล้องของความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมระหว่าง แบบสอบถามที่ได้จากการประยุกต์ใช้เทคนิคเดคัมกับแบบสอบถามที่ บริษัทจัดทำขึ้น.....	75
13 ความตรงของความต้องการจำเป็นที่ได้จากการประยุกต์ใช้เทคนิคเดคัม และการสำรวจด้วยแบบสอบถามของบริษัทกับเกณฑ์.....	77

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 ขั้นตอนของกระบวนการเดคิม.....	25
2 แผนภาพเดคิมกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในตำแหน่งงาน.....	28
3 แผนภาพเดคิมกำหนดงานที่ต้องปฏิบัติในแต่ละหน้าที่.....	29
4 สมรรถภาพการทำงานที่ควรได้รับการฝึกอบรมด้านการบริหารงาน บุคคลและธุรการ.....	56
5 สมรรถภาพการทำงานที่ควรได้รับการฝึกอบรมด้านคลังสินค้า.....	57
6 สมรรถภาพการทำงานที่ควรได้รับการฝึกอบรมด้านบัญชีและการเงิน.....	57
7 สมรรถภาพการทำงานที่ควรได้รับการฝึกอบรมด้านการฝึกอบรม.....	58
8 สมรรถภาพการทำงานที่ควรได้รับการฝึกอบรมด้านการขายและ การตลาด.....	59
9 สมรรถภาพการทำงานที่ควรได้รับการฝึกอบรมด้านความรู้ทั่วไป.....	60
10 สมรรถภาพการทำงานที่ควรได้รับการฝึกอบรมด้านคอมพิวเตอร์.....	61
11 สมรรถภาพการทำงานที่ควรได้รับการฝึกอบรมก่อนการตั้งเกณฑ์.....	62
12 สมรรถภาพการทำงานที่ควรได้รับการฝึกอบรมหลังการตั้งเกณฑ์.....	64

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย